

SCHEIDING

Uit elkaar gaan

Mijn notaris, voor wat
er echt toe doet.

notaris.be

Algemeen

Uit elkaar gaan is een ingrijpende stap die, ondanks alle inspanningen en goede bedoelingen, soms onvermijdelijk blijkt te zijn. Of je nu getrouwd bent of samenwoont, een relatiebreuk brengt altijd veranderingen en uitdagingen met zich mee. Het is een emotionele periode waarin veel geregeld moet worden, zeker als er kinderen bij betrokken zijn.

Of je nu samenwoont (of samenwoonde) met je partner of een huwelijk achter de rug hebt, in beide gevallen geldt de gouden regel dat deze fase vlotter gaat als ex-partners in staat zijn om afspraken met elkaar te maken. Daarbij speelt open communicatie een cruciale rol. De tussenkomst van een bemiddelaar kan hierbij helpen. Dat kan een externe bemiddelaar zijn, maar sommige notarissen en medewerkers genieten ook van een opleiding tot erkende bemiddelaar. Zij kunnen je helpen om constructief te zoeken naar een regeling.

Voor gehuwden die uit elkaar gaan, dringt een echtscheiding zich op. Hiermee stopt het huwelijk door een gerechtelijk vonnis. De procedure die gevolgd moet worden, hangt af van de omstandigheden. Hier wordt veel aandacht aan geschonken in deze brochure.

Veel koppels kiezen niet voor een huwelijk, maar voor een feitelijke of wettelijke samenwoning. Hoewel er hier geen sprake is van een echtscheiding, betekent dit niet dat bepaalde regelingen moeten getroffen worden: wat met de verdeling van de goederen? Wat met afspraken rond de kinderen?

Het onderhoud en de zorg van de kinderen is een cruciaal punt dat besproken moet worden bij een relatiebreuk. Deze brochure loodst je daarom door de belangrijkste krijtlijnen van de regels rond onderhoud, verblijfsrecht, co-ouderschap...

Wij hopen dat deze brochure een belangrijke houvast biedt, zodat je goed voorbereid deze nieuwe fase in je leven kunt beginnen.

Bemiddeling nodig ?

WAT IS BEMIDDELING?

Soms kom je in een conflict terecht waar je zonder hulp niet uitkomt. Emoties kunnen hoog oplopen en een constructief gesprek lijkt niet meer mogelijk. Beide partijen willen geen toegevingen doen, waardoor een akkoord ver weg lijkt.

Is de gang naar de rechter dan de enige uitweg? Vaak leidt dat tot een breuk die niet meer te herstellen is. Zo'n juridische procedure kan lang aanslepen en brengt bovendien aanzienlijke kosten met zich mee. De kans dat beide partijen verliezen, is groot. De rechter doet weliswaar een uitspraak, maar het onderliggende probleem blijft vaak onopgelost.

Gelukkig zijn er alternatieven voor een rechtszaak. Je kunt bijvoorbeeld een bemiddelaar inschakelen. Sommige notarissen en notariële juristen hebben een specifieke opleiding gevolgd en zijn erkend als bemiddelaar. Een notariële bemiddelaar biedt niet alleen juridisch advies, maar luistert ook zorgvuldig naar de verstoorde communicatie tussen de partijen. Hij begeleidt het gesprek om de dialoog te herstellen en het vertrouwen te herwinnen.

Bemiddeling is volledig vrijwillig. Jullie beslissen samen om te bemiddelen, of de rechter kan jullie doorverwijzen als hij denkt dat er een akkoord mogelijk is. De bemiddelaar blijft neutraal, geeft

geen oordeel, en zorgt voor een veilige omgeving waarin ruimte is voor dialoog en wederzijds begrip. Hij kan dan ook geen regeling opleggen.

Een bemiddelaar is ook geen therapeut: hij zal niet proberen om de beschadigde relatie te herstellen. Wat hij wel doet, is jullie helpen om de verstoorde relatie te erkennen en een plek te geven, zodat jullie het inhoudelijke conflict beter kunnen aanpakken.

WAAROM EEN NOTARIEEL BEMIDDELAAR AANSPREKEN?

De notaris is een expert in familierecht

In sommige conflictsituaties is de tussenkomst van een notaris verplicht. Denk bijvoorbeeld aan een echtscheiding met onderlinge toestemming, waarbij afspraken gemaakt moeten worden over de eigendom van de woning. Of bij erfgenenamen die samen mede-eigenaar willen blijven. Ook bij schenkingen en erfovereenkomsten is een notaris noodzakelijk. In zo'n gevoelige kwesties kan een notarieel bemiddelaar nuttig zijn. Je combineert dan het beste uit twee werelden: oog voor de juridische aspecten, maar ook voor de onderlinge relaties. Veel notaris-kantoren beschikken over een notarieel bemiddelaar: een jurist met een master in het notariaat en een aanvullende

opleiding tot bemiddelaar.

De kracht van een notariële akte

Je kunt de notariële bemiddelaar vragen om het bemiddelingsakkoord vast te leggen in een notariële akte. Dit document heeft dan uitvoerbare kracht. Dat wil zeggen dat, als een partij zich niet aan de afspraken houdt, de benadeelde partij niet naar de rechter hoeft. Ze kan meteen om uitvoering vragen en haar rechten afdwingen zonder tussenkomst van de rechtbank. Toch raden we aan om eerst weer contact op te nemen met de bemiddelaar om de situatie op te lossen voordat het zover komt.

DE VERSCHILLENDE STAPPEN VAN EEN BEMIDDELING

Hebben jullie de stap naar een bemiddelaar gezet? Dat is de eerste stap in de juiste richting. De bemiddeling volgt een vaste procedure met als doel duurzame afspraken te maken, die uiteindelijk worden vastgelegd in een "bemiddelingsakkoord."

Stap 1: Ondertekening van het bemiddelingsprotocol

De bemiddelaar legt eerst uit wat bemiddeling inhoudt, hoe het proces verloopt en welke regels gelden. Hij bespreekt ook het verschil met een rechtszaak en andere methoden,

evenals de kosten. Als jullie akkoord gaan, ondertekenen jullie het bemiddelingsprotocol.

Stap 2: Jullie verhaal doen

Daarna vertelt elke partij zijn versie van de feiten en legt zijn standpunten uit. Alles wat wordt gedeeld, blijft vertrouwelijk en kan niet in andere procedures gebruikt worden. De bemiddelaar zorgt voor respectvolle communicatie en helpt de behoeften en prioriteiten van beide partijen helder en rustig in kaart te brengen.

Stap 3: Zoeken naar oplossingen

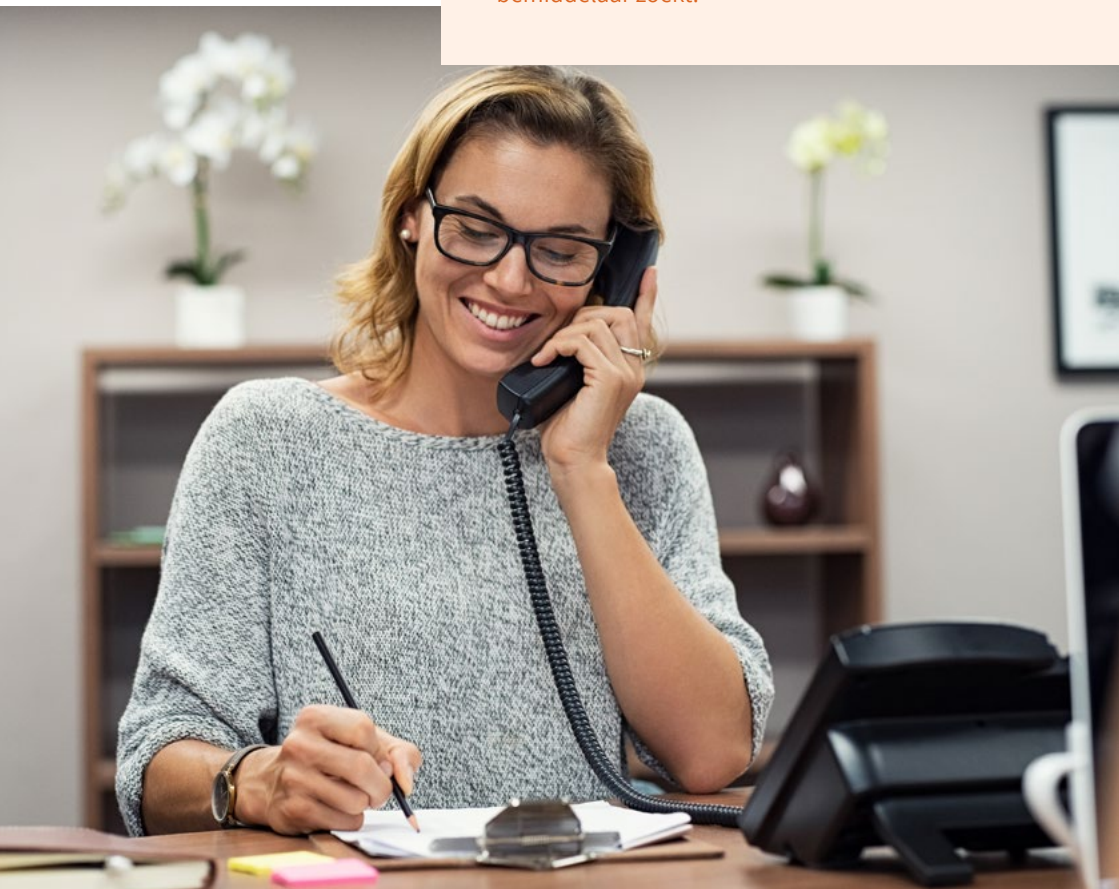
Op basis van de informatie die jullie hebben gedeeld, helpt de bemiddelaar om samen tot een passende oplossing te komen.

Stap 4: Het bemiddelingsakkoord

Wanneer jullie, met de bemiddelaar, tot een overeenkomst komen die aan jullie verwachtingen voldoet, stelt de bemiddelaar een bemiddelingsovereenkomst op. Bij een notariële bemiddeling kan deze overeenkomst worden vastgelegd in een notariële akte. Als dat niet het geval is, kan het akkoord door de rechtbank gehomologeerd worden, wat het uitvoerbaar maakt. Dit is niet verplicht, maar biedt extra zekerheid als één van jullie de afspraken niet nakomt.

Hoe vind ik een notarieel erkende bemiddelaar?

Via het adresboek van [Notaris.be](https://www.notaris.be) ("zoek een notariskantoor") kan je gericht een notaris zoeken op locatie. Hierbij kan je eveneens aangeven dat je een erkend notarieel bemiddelaar zoekt.

Zonder verklaring uit elkaar gaan?

Wettelijk samenwonen heeft voor partners juridische gevolgen. Zolang de partners formeel "wettelijk samenwonen", blijven deze gevolgen overreind. Dat heeft bijvoorbeeld gevolgen voor het erfrecht. De wettelijk samenwonende partner erft immers het vruchtgebruik op de gezinswoning. Daarom doen wettelijk samenwonende partners die uit elkaar gaan, er goed aan om hun wettelijke samenwoning formeel te beëindigen.

Uit elkaar gaan na een samenwoning: de stappen

Een relatiebreuk brengt altijd de nodige rompslomp met zich mee, ook als je niet getrouwd bent. Of je nu samenwoont of niet, er moeten afspraken gemaakt worden over praktische zaken: Wie blijft in de woning? Hoe verdeel je de spullen? Hebben jullie samen schulden of rekeningen? Zelfs zaken zoals gezamenlijke huisdieren kunnen een punt van discussie worden.

Hoewel het misschien minder formeel lijkt dan een scheiding bij getrouwde stellen, is het ook bij een relatiebreuk belangrijk om alles goed te regelen. Duidelijke afspraken helpen niet alleen om conflicten te vermijden, maar zorgen er ook voor dat jullie beiden weten waar jullie aan toe zijn.

Als je feitelijk samenwoonde, zonder een verklaring van wettelijke samenwoning bij de burgerlijke stand te hebben afgelegd, hoef je geen juridische stappen te zetten om uit elkaar te gaan. Feitelijk samenwonen heeft geen juridische gevolgen; het is simpelweg een feitelijke situatie. Maar dat betekent niet dat er niets geregeld hoeft te worden. Ook in deze situatie moeten er afspraken gemaakt worden, bijvoorbeeld over de woning en gezamenlijke bezittingen.

Wie wettelijk samenwoonde met zijn partner moet wel stappen ondernemen. Om een einde te maken aan de wettelijke samenwoning, moet je een

schriftelijke verklaring afleggen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van jouw gemeente. Je krijgt hiervan een ontvangstbewijs.

De verklaring vermeldt:

- de datum van de verklaring;
- de naam, de voornamen, de geboorteplaats en –datum van de samenwonenden;
- de handtekening van beide partijen of van de partij die eenzijdig de verklaring aflegt;
- de woonplaats van beide partijen;
- de wil om een einde te maken aan de wettelijke samenwoning.

De meeste gemeenten beschikken over een modelverklaring om het wettelijk samenwonen te beëindigen.

Uit elkaar gaan na een huwelijk: de echtscheiding

WAT IS DE TE VOLGEN PROCEDURE?

DE EOT-PROCEDURE ("ECHTSCHIEDING DOOR ONDERLINGE TOESTEMMING")

Als je wil scheiden via onderlinge toestemming, moet je altijd langs de familierechtbank. Ook als jullie samen tot een akkoord komen, is de tussenkomst van de rechtbank verplicht. Wel werd een EOT-procedure doorheen de jaren sterk vereenvoudigd, waardoor de procedure in veel gevallen schriftelijk kan gebeuren.

Voor je de procedure kan opstarten, moeten jullie een overeenkomst opstellen waarin alle afspraken over de verdeling van het vermogen en de regelingen voor de familie duidelijk staan. De noemen we "de regelingsovereenkomst." Hiervoor kan je terecht bij de notaris, of je kan beroep doen op een andere expert. Als er een onroerend goed (bv. een gezinswoning) moet verdeeld worden of als één van de partners de woning overneemt, zal de tussenkomst van een notaris hoe dan ook nodig zijn.

De scheiding begint officieel wanneer jullie een verzoekschrift indienen bij de griffie van de familierechtbank. Dit verzoekschrift verwijst naar de afspraken die jullie gemaakt hebben en

moet ondertekend zijn door minstens één advocaat of notaris, of door beide echtgenoten samen.

Wat is van wie: mogelijkheid om een boedelbeschrijving om te maken

Bij een echtscheiding kunnen de echtgenoten ervoor kiezen om een boedelbeschrijving te laten opmaken, maar dit is niet verplicht. Als ze daarvoor kiezen, gebeurt dit via een notariële akte. Het doel van de boedelbeschrijving is om een duidelijk overzicht te krijgen van wat er precies in de huwelijks-gemeenschap of in onverdeeldheid zit.

Het is belangrijk dat dit overzicht volledig en correct is. Aan het einde van de boedelbeschrijving moeten beide echtgenoten de eed afleggen dat hun verklaringen kloppen. Hoewel een boedelbeschrijving niet altijd nodig is, kan het nuttig zijn om een duidelijke en sluitende overeenkomst op te stellen.

In gevallen waar de echtgenoten al langere tijd apart wonen, is het vaak minder gebruikelijk om nog een boedelbeschrijving te laten opmaken.

De verschillende stappen

1. Je maakt samen, al dan niet met de hulp van een adviseur, afspraken over de goederen, financiële regelingen en regelingen met betrekking tot de kinderen.
2. Deze afspraken worden vastgelegd in een echtscheidingsovereenkomst
3. Je stelt een verzoekschrift tot echtscheiding op. Bij dit verzoekschrift worden de nodige stukken gevoegd, zoals de echtscheidingsovereenkomst, boedelbeschrijving, geboorteaktes van de partijen en de kinderen... Het verzoekschrift wordt ingediend bij de Rechtbank van Eerste aanleg
4. Het verzoekschrift wordt bezorgd aan het Openbaar Ministerie
5. Binnen de maand na het indienen van het verzoekschrift vindt een zitting bij de Familierechtbank plaats.
6. Het Openbaar Ministerie brengt advies uit
7. Zijn er minderjarige kinderen, dan kan de rechter enkele aanpassingen in hun belang voorstellen.
8. De EOT-overeenkomst worden gehomologeerd

De regelingsakte

Bij een echtscheiding moeten de echtgenoten in een regelingsakte afspraken maken over enkele belangrijke materiële en familiale zaken.

Ook als de ex-partners kiezen voor een EOT-procedure, kan er discussie ontstaan over sommige punten. Dit betekent niet meteen dat er toch naar de rechtbank moet worden getrokken. De notaris heeft niet alleen de rol van openbaar ambtenaar, maar heeft ook een vertrouwensfunctie. Hij is goed op de hoogte van het familierecht en bemiddelt op een neutrale manier tussen de partners. De notaris wijst beide partijen op hun rechten en plichten, en op de gevolgen van de gemaakte afspraken. Daarnaast helpt hij om de afspraken op een duidelijke en correcte manier vast te leggen, zodat er in de toekomst geen discussies ontstaan met je ex-partner.

Hoe verloopt de procedure bij een echtscheiding met onderlinge toestemming?

Om te kunnen scheiden met onderlinge toestemming moeten partijen alle persoonlijke- en vermogensrechtelijke vragen evenwichtig regelen. Deze regelingen nemen de vorm aan van een **regelingsakte**.

De drie stappen bij een echtscheiding met onderlinge toestemming:

3 MAANDEN

Stap 1

Redactie en ondertekening van de gemaakte afspraken

- Met of zonder notariële akte (opgelet, bij regelingen over onroerende goederen is een notariële akte verplicht)
- **Welke documenten heb je nodig?** Indien dit niet uit het rijksregister en andere blijkt: een uittreksel van de huwelijksakte, de huwelijksovereenkomst (indien gesloten), een uittreksel van de geboorteakte van de ouders en de kinderen, een bewijs van inschrijving in de woonplaats en een bewijs van nationaliteit...
! Opgelet: de documenten mogen niet ouder zijn dan zes maanden

Stap 2

Procedure voor de familierechter

BELANGRIJK

De partijen moeten na de neerlegging van hun dossier **in principe niet meer persoonlijk verschijnen** bij de rechtbank. De rechter kan wel in uitzonderlijke omstandigheden de partijen oproepen om persoonlijk te verschijnen.

De notaris zal zorgen voor de neerlegging van het dossier bij de rechtbank.

Stap 3

Uitspraak en publicatie van de echtscheiding

1. Het vonnis wordt uitgesproken door de **familierechtbank**
2. Partijen kunnen tegen deze uitspraak in **beroep** gaan (1 maand)
3. De uitspraak wordt neergelegd in de **Databank voor de Akten van Burgerlijke Stand (DABS)** = de ex-partners zijn officieel gescheiden

Deze regelingsakte omvat onder andere:

Voor de roerende goederen

Er moet een akkoord zijn over hoe de roerende goederen worden verdeeld. Dit omvat onder meer:

- De verdeling van de inboedel (huisraad) en andere lichamelijke roerende goederen.
- De verdeling van rekeningen, spaargeld en beleggingen.
- Afspraken over een zaak of (familiale) vennootschap.
- De verdeling van openstaande schuldvorderingen.
- De regeling rond levensverzekeringen en pensioensparen.
- Koppels hebben vaak ook schulden. Ook hierover moeten afspraken worden gemaakt:
- De verdeling van hypothecaire leningen en andere schulden, zoals een autolening of lening op afbetaling.
- Afspraken over de betaling van schuldsaldo- en brandverzekeringen.
- De regeling van nog te betalen of verschuldigde belastingen.
- De verdeling van eventuele huurrechten.

Voor de onroerende goederen

De echtgenoten moeten ook beslissen wat er met de onroerende goederen gebeurt, zoals een woning. Dit wordt verder in de brochure uitvoerig besproken.

Voor de persoonlijke situatie

Tot slot moeten de echtgenoten in de regelingsakte ook afspraken vastleggen over:

- Waar beide echtgenoten zullen wonen tijdens de echtscheidingsprocedure.
- De regeling rond de minderjarige kinderen, hun goederen en het persoonlijk contact met hen, zowel tijdens de procedure als na de echtscheiding.

DE EOO-PROCEDURE ("ECHTSCHIEDING OP GROND VAN ONHERSTELBARE ONTWICHTING")

Helaas is het niet altijd mogelijk om te scheiden via een EOT-procedure waarbij ex-partners zelf de touwen in handen hebben. Soms is de kloof te diep of wil één van de ex-partners niets weten van een echtscheiding. Een huwelijk is onherstelbaar ontwricht wanneer het samenleven tussen de echtgenoten redelijkerwijs niet meer mogelijk is en er geen kans meer is om het huwelijk te herstellen. De onherstelbare ontwrichting kan ontstaan door een ernstige tekortkoming in de huwelijksplichten of

door gedrag dat het huwelijk definitief kapotmaakt, zoals overspel, geweld en/of mishandeling, grove beledigingen... Het omvat alle situaties waarbij de echtgenoten door omstandigheden niet meer in staat zijn om zelf tot een regeling te komen.

De verschillende stappen

Bij een EOO procedure werkt men gedeeltelijk omgekeerd. In de plaats van de partijen eerst zelf afspraken te laten maken om dan de echtscheidings-overeenkomst te homologeren en de echtscheiding uit te spreken, zal men bij een EOO procedure de rechtbank laten beslissen over een regeling.

De stappen in detail:

- 1 Je neemt alleen of samen de beslissing om uit de echt te scheiden. Onderling afspraken maken lijkt niet mogelijk
- 2 Je stelt een verzoekschrift EOO op. Bij dit verzoekschrift voorzie je alle nodige bijlagen. Je zal ook moeten aangeven dat het huwelijk 'onherstelbaar' ontwricht is.
- 3 Het verzoekschrift wordt bij de Rechtbank van Eerste aanleg ingediend.

4

De partijen worden gehoord en kunnen aangeven of ze met de echtscheiding akkoord gaan. Dit zal een belangrijke impact hebben op de termijn van de procedure. Als één van de partners niet akkoord gaat met de procedure, zal de echtscheiding pas één jaar na de eerste zitting of de feitelijke scheiding uitgesproken worden. De termijn is korter indien beide partners akkoord gaan met de echtscheiding. De termijn kan ook verkort worden indien er sprake is van gevallen van geweld, misbruik of overspel. Dit kan worden bewezen met alle middelen, zoals bijvoorbeeld een PV, medische attesten of getuigenverklaringen.

5

Er volgt een nieuwe datum waarop de partijen hun verzoek moeten ‘herhalen’.

6

Na bepaalde termijnen (3 maanden – 6 maanden – 1 jaar) spreekt de rechtbank de echtscheiding uit.

7

Dit vonnis wordt betekend aan de andere ex-partner via een gerechtsdeurwaarder. Er volgt een termijn van één maand waarbij een partij beroep kan aantekenen. Pas na deze termijn van één maand is de echtscheiding definitief. De ambtenaar van de burgerlijke stand wordt op de hoogte gebracht en doet het nodige voor de inschrijving in de registers.

8

De rechtbank stelt een notaris-vereffenaar aan om tot een regeling te komen tussen de ex-partners.

DE ROL VAN DE NOTARIS-VEREFFENAAR BIJ EEN EOO

Als je met je ex-partner geen andere uitweg ziet dan een procedure voor de rechtbank (EOO), dan zal de rechter een notaris-vereffenaar aanstellen om de partijen bij te staan bij de verdeling van hun goederen en een voorstel uit te werken.

Het is belangrijk om in te zien dat een notaris die aangesteld is door het gerecht een andere rol heeft dan een notaris buiten een gerechtelijke procedure.

Eerste rechter in het dossier

Een notaris-vereffenaar krijgt een specifieke opdracht van het gerecht om het vermogen te vereffenen en te verdelen. Je kan de notaris hierbij vergelijken met een ‘eerste rechter’ die een belangrijke adviestaak vervult bij de verdeling van het vermogen. Zo moet de notaris elk van de partijen inlichten over de juridische problemen en zelf een oplossing aanreiken voor de verschillende geschilpunten. De belangrijkste doelstelling voor de notaris die deze rol vervult, is het dossier tot een goed einde brengen. Hij mag rekening houden met de suggesties van de ex-partners, maar hij is er niet door gebonden en kan zelf voorstellen op tafel leggen die een uitweg bieden. Dit systeem vermijdt dat ex-partners telkens naar de rechtbank moeten trekken met deelgeschillen te regelen. De rechter vertrouwt als het ware aan de notaris de taak toe om een regeling uit te werken.

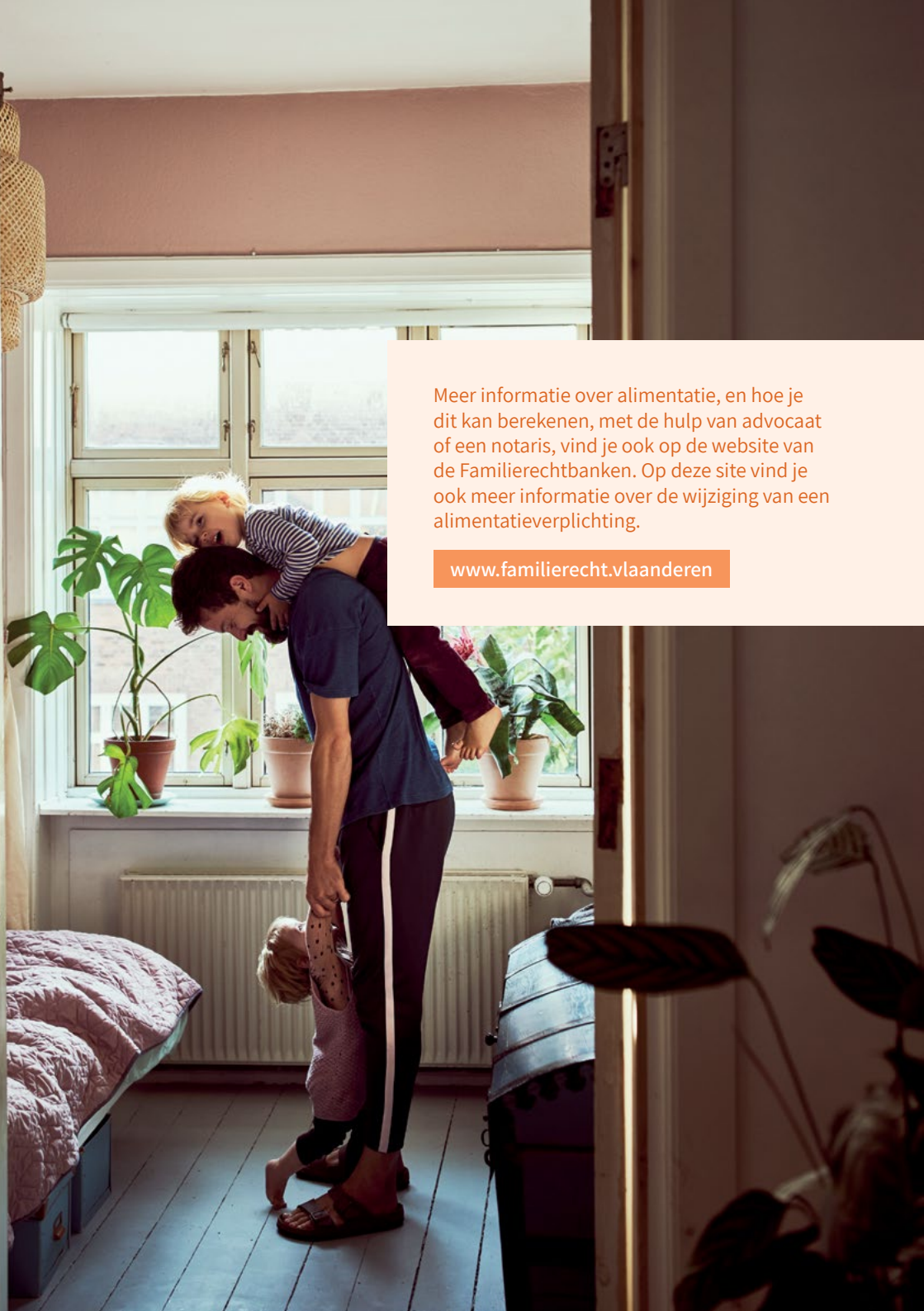
In tegenstelling tot een echte rechter mag de notaris geen beslissing nemen over het geding. Hij heeft geen rechtsprekende bevoegdheid.

Verzoenende rol

De notaris heeft in deze situatie ook een verzoeningsfunctie. Dankzij zijn neutraliteit en sterke onafhankelijkheid is de notaris-vereffenaar in staat om de regelingen positief bij te sturen als dat nodig zou zijn.

Gedurende de notariële werkzaamheden verzamelt de notaris alle relevante informatie en stukken, leidt hij de vereffening-verdeling in goede banen, verricht hij de boedelbeschrijving, laat hij de procedure vooruitgaan en stelt een gemotiveerd project van vereffening-verdeling op.

Het is belangrijk om te weten dat een notaris die aangesteld is door het gerecht als notaris-vereffenaar gebonden is door belangrijke regels met betrekking tot zijn onafhankelijkheid en onpartijdigheid. Deze regels worden streng beoordeeld: zelfs een schijn van partijdigheid is niet toegestaan. In de praktijk kan dat zich uiten in je dossier. Zo zal de notaris altijd informatie aan beide partijen moeten doorgeven, waardoor hij niet altijd in staat kan en mag zijn om vragen over het dossier individueel te beantwoorden.

Meer informatie over alimentatie, en hoe je dit kan berekenen, met de hulp van advocaat of een notaris, vind je ook op de website van de Familierechtbanken. Op deze site vind je ook meer informatie over de wijziging van een alimentatieverplichting.

www.familierecht.vlaanderen

Wat met de kinderen?

HET VERBLIJF VAN DE KINDEREN REGELEN

Elke ouder behoudt zijn ouderlijk gezag ten opzichte van zijn kinderen. Of je feitelijk samenwoonde met je ex, wettelijk samenwoonde of getrouwd was maakt hier niet uit. Ook na een relatiebreuk moeten ouders blijven bijdragen in de opvoedingskosten van hun kinderen.

Na een breuk moeten ouders afspraken maken over het verblijf en de bijdragen voor hun kind. Ouders kiezen zelf hoe ze het verblijf van de kinderen regelen. De kinderen kunnen bijvoorbeeld voor de helft bij hun ene ouder wonen en de andere helft bij hun andere ouder. Dit systeem noemen we 'co-ouderschap'. Maar een andere regeling is evengoed mogelijk. Zo kunnen ouders een vaste dag in de week afspreken dat het kind naar zijn andere ouder gaat. Ook weekends en vakanties kunnen vrij verdeeld worden. Het kan ook zijn dat een kind volledig ten laste is van één van de ouders.

In België is de familierechtbank verplicht om, als ouders geen afspraken maken rond het verblijf, het systeem van co-ouderschap als eerste in overweging te nemen. Dit is meteen ook de reden waarom in België zoveel ouders gebruik maken van dit systeem. Dit belet echter niet dat ouders de vrijheid hebben om hier in te kiezen. In sommige gevallen (bv. als één van de ouders avondwerk doet of sommige dagen of weken minder beschikbaar is) kan het zijn dat co-ouderschap niet de ideale oplossing

is voor de kinderen. De factoren die in overweging worden genomen zijn uiteenlopend. De ene situatie is de andere niet.

ALIMENTATIE BETALEN

De wet zegt dat elke ouder moet bijdragen volgens zijn of haar mogelijkheden. In de praktijk betekent dit vaak dat de ouder met het hoogste inkomen een alimentatie betaalt aan zijn ex-partner. Zelfs al wonen de kinderen niet volledig bij hem of haar. Het is dus een misverstand om te denken dat co-ouderschap automatisch betekent dat beiden gelijk moeten bijdragen.

FISCAAL CO-ouderschap

Ouders met kinderen ten laste betalen minder belastingen dankzij een verhoging (toeslag) van de belastingvrije som. Daardoor ontsnapt een groter deel van het inkomen aan belastingen. Er bestaat ook zoiets als "fiscaal co-ouderschap". Fiscaal gezien is het kind dan volledig ten laste van één van de ouders, maar in de praktijk staat de ouder die geniet van de toeslag de helft van de verhoging van de belastingvrije som af aan de andere.

De ouder die onderhoudsgeld betaalt aan de andere ouder, kan dat onder bepaalde voorwaarden inbrengen en een deel recupereren via de belastingaangifte. Zowel 'gewone' als 'buitengewone' kosten mogen fiscaal worden ingebracht. Opgelet, de belastingaftrek van onderhoudsgeld kan je niet combineren met het belastingvoordeel voor kinderen ten laste.

EN WAT MET BUITENGEWONE KOSTEN?

Kleine kinderen, kleine kosten en grote kinderen, grote kosten zegt men wel eens. In de praktijk kunnen ouders onmogelijk op voorhand nadenken over alle mogelijke kosten die de komende jaren op hun pad zullen komen.

Onderhoudskosten zijn niet zelden een twistpunt voor gescheiden ouders. Vooral wat de zwaardere, onvoorziene en buitengewone kosten betreft. Ouders moeten ook over deze kosten voorafgaandelijk en in onderling overleg tot een akkoord komen.

De gewone kosten zijn alle gebruikelijke kosten met betrekking tot het dagelijks onderhoud van de kinderen én alle kosten die niet als een 'buitengewone kost' worden bestempeld. De buitengewone kosten zijn de uitzonderlijke, noodzakelijke of onvoorzienbare uitgaven die voortvloeien uit een toevallige of ongewone gebeurtenis. Het zijn vaak kosten die het gebruikelijke budget voor het dagelijkse onderhoud van het kind overschrijden. Voor scheidende ouders is het belangrijk deze buitengewone kosten te bepalen en daar afspraken rond te maken.

Om discussies over buitengewone kosten te verminderen, heeft de wetgever op 2 mei 2019 een indicatieve lijst opgesteld met voorbeelden van

buitengewone kosten. Hierin zit een lijst van medische kosten in (denk maar aan orthodontie of logopediekosten), kosten met betrekking tot de opleiding van het kind (denk maar aan bijlessen), kosten verbonden aan de ontwikkeling en ontplooiing van het kind (denk maar aan kosten voor kinderopvang, een rijopleiding...). De lijst is indicatief. Ouders kunnen zelf bepaalde kosten aanmerken als buitengewone kosten. Ze kunnen ook de lijst van buitengewone kosten beperken.

Ook voor de betaling van de buitengewone kosten krijgen scheidende ouders wat houvast.

Volgens de wetgeving moeten de buitengewone kosten:

- driemaandelijks worden afgerekend;
- gevraagd worden met een kopie van de bewijsstukken van de uitgaven die de ouder heeft gemaakt;
- betaald worden binnen de 15 dagen na de mededeling van de bewijsstukken.

Ouders die bepaalde financiële tussenkomsten genieten zoals schoolstudietoelagen, beurzen, verzekeringen of tussenkomsten van ziekenfondsen..., moeten van zodra deze beschikbaar zijn en minstens één keer per jaar in de maand september, een overzicht geven aan de andere ouder van alle ontvangen bedragen, samen met de

bewijsstukken. Maar de ouders kunnen een andere regeling uitwerken met andere termijnen.

Ouders moeten voorafgaandelijk en in onderling overleg tot een akkoord komen over de buitengewone kosten. Maar wat als de andere ex-partner niet reageert op de vraag om tot een akkoord te komen? Indien de ex-huwelijkspartner nalaat hierop te reageren binnen eenentwintig dagen te rekenen van de dag na het stellen van de vraag (die gesteld moet worden via een aangetekende zending of fax), dan gaat men ervan uit dat er een akkoord is. Deze termijn wordt verlengd als het verzoek gebeurt tijdens een schoolvakantie van een week of meer.

Belangrijk is dat ex-partners, in onderling akkoord, mogen afwijken van deze regel van 21 dagen en de formele vereiste van een aangetekende zending. Zo kunnen de ex-partners bv. overeenkomen dat een e-mail binnen de acht dagen voldoende is. Hebben de ex-partners vroeger regelingen getroffen, dan blijft deze regeling vanzelfsprekend geldig tot ze gewijzigd wordt door een nieuwe overeenkomst of gerechtelijke uitspraak.

Naast de regeling waarbij ouders akkoorden sluiten over zowel 'buitengewone kosten', als 'gewone kosten', kunnen ex-partners ook werken met een maandelijkse forfaitaire onderhoudsbijdrage. Deze forfaitaire bijdrage dekt dan alle kosten (zowel de buitengewone als de gewone). Ouders kunnen deze piste verkiezen omdat ze dan geen afrekeningen meer moeten maken, los van de maandelijkse betalingen.

Dit neemt niet weg dat ook deze ouders hun akkoord rond het forfaitair onderhoudsbedrag moeten kunnen verantwoorden en rechtvaardigen.

Wat met de gezinswoning?

Een relatiebreuk brengt niet alleen emoties met zich mee, maar ook heel wat praktische vragen. Eén van de belangrijkste is: wat met de woning?

JULLIE HUURDEN EEN WONING

Bij een huurwoning zijn er twee opties: het huurcontract opzeggen of overdragen aan één van de ex-partners. Let daarbij op de opzegtermijnen en eventuele vergoedingen. Als een van de ex-partners in de woning wil blijven, moet het huurcontract aangepast worden. Dat kan door de vertrekkende ex-partner te schrappen of door een bijlage toe te voegen aan het bestaande contract. Vergeet niet om afspraken te maken over de huurwaarborg: deze moet worden vrijgegeven en opnieuw worden betaald door de ex-partner die het huurcontract overneemt.

Bij wettelijk samenwonende of gehuwde koppels worden beide partners automatisch als huurders beschouwd, zelfs als het contract oorspronkelijk maar door één van hen werd ondertekend. Feitelijk samenwonende koppels daarentegen hebben andere rechten: alleen de partner die het contract tekende, heeft juridische verplichtingen tegenover de verhuurder.

JULLIE HADDEN EEN WONING IN EIGENDOM

Vaak zijn de ex-partners samen eigenaar van de woning. Jullie hebben dan verschillende mogelijkheden:

a. Verkopen van de woning

De woning verkopen is een veelgekozen optie. Dit is vaak de eenvoudigste manier om de waarde eerlijk te verdelen, zeker als geen van beide ex-partners de woning wil of kan overnemen. Het verkoopproces vraagt dan wel goede afspraken over de timing en de verkoopprijs.

Na de verkoop wordt de netto-opbrengst, na aftrek van kosten zoals de hypotheek en notariskosten, verdeeld volgens de eigendomsrechten. Je kan hierbij afwijken van een gelijke verdeling als een van beide partners meer heeft bijgedragen aan renovaties of investeringen.

Sommige koppels kiezen voor de verkoop voor Biddit. De woning verkopen via een online openbare verkoop heeft als voordeel dat de procedure op een volledig neutrale manier gebeurt. De ex-partners laten de uiteindelijke verkoopprijs bepalen door de werking van de markt (vraag en aanbod). Bovendien wordt de verkoop begeleid door een notaris, die volledig onpartijdig en onafhankelijk

advies verleent aan alle partijen. Deze objectieve aanpak is vaak een oplossing voor een vlotte verkoop.

b. Eén partner koopt de ander uit

Wanneer één van de partners in de woning wil blijven, is een uitkoopregeling mogelijk. Dit vereist eerst een objectieve waardebepaling door een expert. De uitkoopsom wordt bepaald op basis van de actuele marktwaarde en de eigendomsverhoudingen.

Wie de eigendom wil overnemen van de woning, moet rekening houden met het bestaand krediet: de partner die de woning overneemt, moet financieel in staat zijn om zowel de uitkoopsom als de lening op zich te nemen. Hiervoor is toestemming van de bank nodig, zodat de kredietovereenkomst aangepast wordt ('desolidarisatie'). Dit is een belangrijke stap. Als de kredietovereenkomst niet tijdig wordt gewijzigd en beide partners dus hoofdelijk aansprakelijk blijven, kan dat serieuze gevolgen hebben nadien. Zo zou de verhuizende ex-partner bijvoorbeeld moeilijk een nieuw krediet kunnen bekomen voor de aankoop van een nieuwe woning. Overleg met de bank is hier dus noodzakelijk.

Aan een relatiebreuk hangt helaas nog een ander prijskaartje vast. De partners verdelen immers hun eigendomsrechten en hun verbintenissen bij de bank worden herzien.

Wanneer een partner de andere 'uitkoopt' is dat prijskaartje de zogenaamde 'miserietaks'. Dat zijn registratierechten die verschuldigd zijn bij de verdeling van de eigendom. Voor feitelijk samenwonende partners bedragen deze rechten altijd **2,5% van de overeengekomen waarde van het goed, zoals blijkt uit de akte**. Opgelet: als de reële verkoopwaarde hoger is dan de waarde vermeld in de akte, zullen de registratierechten op de **reële verkoopwaarde** van het goed gegeven worden.

Gehuwden en wettelijk samenwonenden "genieten" van het tarief van 1% registratierechten. Let wel: voor wettelijk samenwonenden gelden een aantal voorwaarden om onder de 1% registratierecht te vallen: het wettelijk samenwonen moet minstens één jaar geduurd hebben en bovendien moet de verdeling van het onroerend goed gebeuren binnen de drie jaar na de beëindiging van de wettelijke samenwoning.

c. Verhuren van de woning

Soms kan verhuren een tijdelijke oplossing bieden, bijvoorbeeld als de vastgoedmarkt ongunstig is. De huurinkomsten kunnen helpen om de hypotheeklasten te dekken. Zorg wel voor duidelijke afspraken over de verdeling van inkomsten, het beheer van de woning en verantwoordelijkheden bij onderhoud of wanbetalingen.

d. De woning in onverdeeldheid houden

In bepaalde gevallen kan het voordelig zijn om de woning gezamenlijk te behouden, bijvoorbeeld omwille van de kinderen of voor een professionele activiteit. Dit vereist wel duidelijke afspraken over de kosten, het gebruik en de toekomstplannen. Een notaris kan helpen om deze afspraken vast te leggen.

Beiden willen de woning: wie mag de woning houden?

Na een relatiebreuk komt het vaak voor dat beide ex-echtgenoten de gezinswoning willen behouden. Aangezien slechts één van hen eigenaar kan worden, kan dit tot discussies leiden. Als de ex-partners hier niet in onderling overleg uitkomen, bestaat het risico dat de woning openbaar verkocht moet worden.

Gescheiden partners kunnen wettelijk gezien maken van het systeem van de “preferentiële overname”: wanneer er geen akkoord is, kan de rechtbank beslissen wie het aandeel in de woning van de andere mag overnemen.

De wet schrijft voor dat de rechter bij deze beslissing rekening houdt met:

1. De belangen van beide partijen:

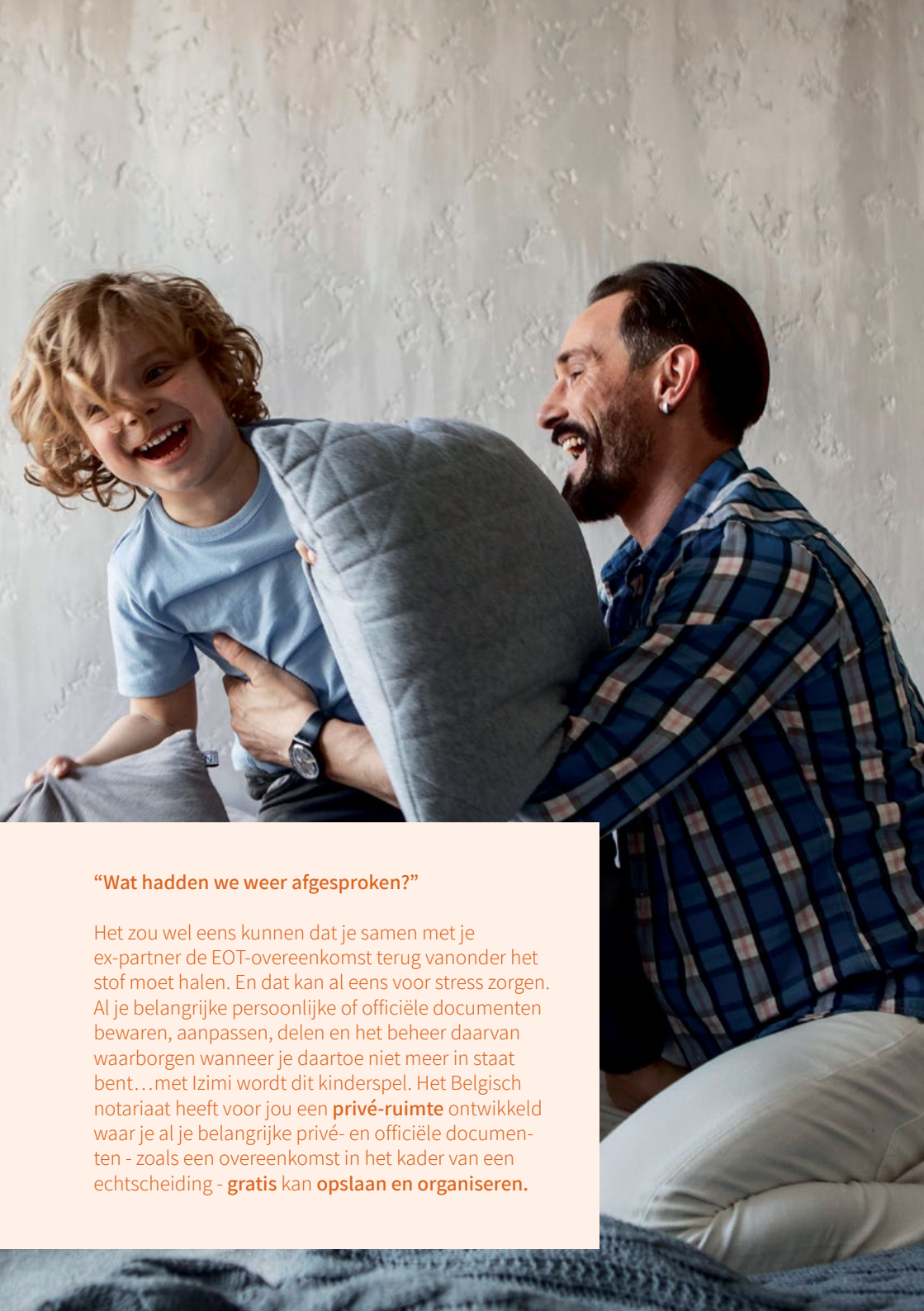
Dit kunnen uiteenlopende argumenten zijn, zoals het belang van een ex-echtgenoot die zijn of haar zelfstandige activiteit in de gezinswoning uitoefent (denk maar aan een huisarts die in de woning zijn praktijk heeft). In dat geval is de woning direct verbonden aan diens beroep en vormt dit een zwaarwegend argument. De wet geeft echter geen vaste lijst van belangen; elk geval wordt individueel beoordeeld.

2. De financiële draagkracht:

De rechter houdt ook rekening met de mogelijkheid van de overnemen-partij om de opleg som te betalen, die overeenkomt met de waarde van het aandeel van de andere partner.

De rechtbank kan een brede waaier aan argumenten in overweging nemen, afhankelijk van de specifieke situatie.

Het Grondwettelijk Hof heeft onlangs bepaald dat dit systeem ook moet openstaan bij de beëindiging van een wettelijke samenwoning.

“Wat hadden we weer afgesproken?”

Het zou wel eens kunnen dat je samen met je ex-partner de EOT-overeenkomst terug van onder het stof moet halen. En dat kan al eens voor stress zorgen. Al je belangrijke persoonlijke of officiële documenten bewaren, aanpassen, delen en het beheer daarvan waarborgen wanneer je daartoe niet meer in staat bent... met Izimi wordt dit kinderspel. Het Belgisch notariaat heeft voor jou een **privé-ruimte** ontwikkeld waar je al je belangrijke privé- en officiële documenten - zoals een overeenkomst in het kader van een echtscheiding - **gratis** kan **opslaan en organiseren**.

Alimentatie aan de ex-partner

Na een echtscheiding kan een van de ex-echtgenoten onder bepaalde voorwaarden verplicht worden om een onderhoudsbijdrage te betalen aan de andere ex-echtgenoot.

- Indien de echtscheiding werd uitgesproken op grond van **onherstelbare ontwrichting**, kan de rechter een onderhoudsbijdrage opleggen aan de ex-echtgenoot die behoeftig is, binnen de wettelijke grenzen. Dit is echter niet mogelijk indien deze ex-echtgenoot schuldig werd bevonden aan partnergeweld of een andere ernstige fout, zoals bijvoorbeeld bewezen overspel.
- Bij een **echtscheiding door onderlinge toestemming** gelden de afspraken die beide partijen hebben vastgelegd in hun echtscheidingsovereenkomst. Een onderhoudsbijdrage is in dat geval enkel verschuldigd indien dit uitdrukkelijk werd overeengekomen.

Wanneer een **feitelijke of wettelijke samenwoning** wordt beëindigd, bestaat er geen wettelijke verplichting om een onderhoudsbijdrage te betalen aan de ex-partner, zelfs niet indien deze in financiële nood verkeert. Eén en ander kan wel afgesproken worden in een samenlevingsovereenkomst, maar de verplichting tot het betalen van alimentatie moet altijd beperkt zijn in de tijd.

De bepaling van een onderhoudsbijdrage is een complexe materie en houdt rekening met verschillende factoren, waaronder:

- **Inkomen van beide ex-echtgenoten:** Het loon en de financiële middelen van beide partijen spelen een belangrijke rol bij de berekening.
- **Financiële behoeften van de onderhoudsgerechtigde:** De rechter bekijkt welke middelen noodzakelijk zijn om in de basisbehoeften te voorzien, zoals huisvesting, voeding, kleding, medische kosten en onderwijs.
- **Bijdrage in de zorg voor eventuele kinderen:** De mate waarin elke ouder instaat voor de opvoeding en verzorging van de kinderen kan een invloed hebben op het bedrag van de onderhoudsbijdrage.
- **Leeftijd en gezondheidstoestand:** Indien een van de ex-echtgenoten een beperkte mogelijkheid heeft om een eigen inkomen te verwerven omwille van leeftijd of gezondheidsproblemen, kan dit een rol spelen bij de bepaling van de onderhoudsbijdrage.
- **Andere financiële verplichtingen:** Bestaande schulden of andere financiële lasten kunnen eveneens in overweging worden genomen.

by **FEDNOT**

Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat

Verantwoordelijke uitgever
Vlaamse Raad van het Notariaat

Bergstraat 30/34
1000 Brussel

De notaris: deskundig adviseur,
objectieve gids... een vertrouwens-
persoon waarbij je terecht kan
voor advies i.v.m. je persoonlijk- en
beroepsleven (en de combinatie
van beide).

Augustus 2025

